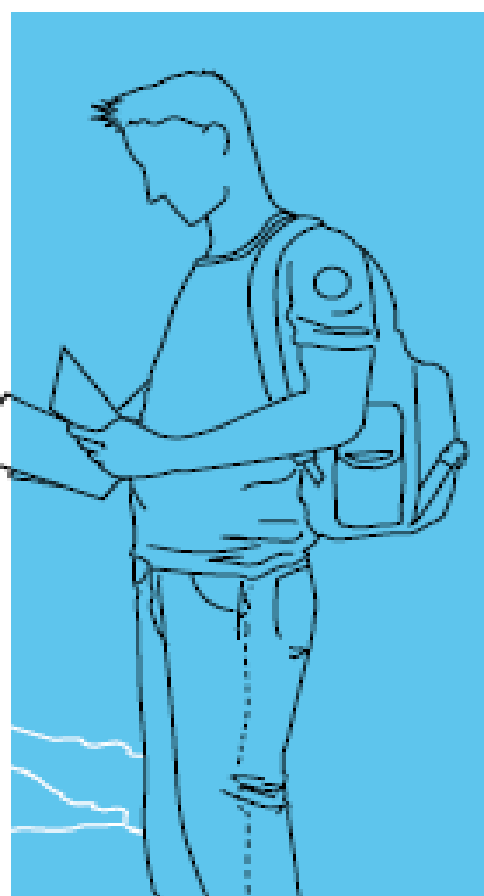
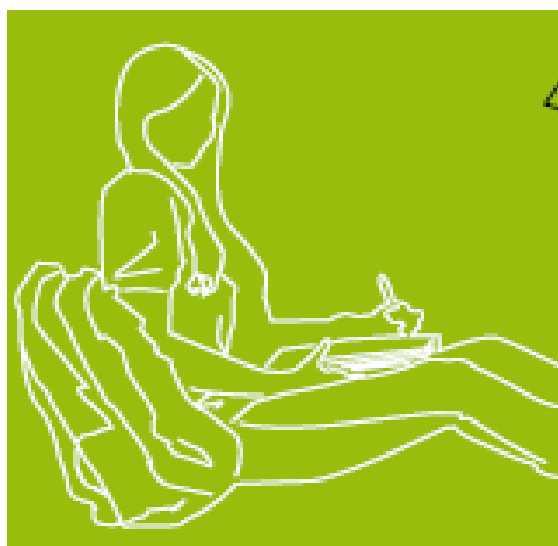
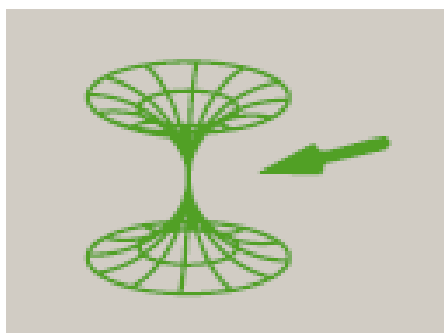
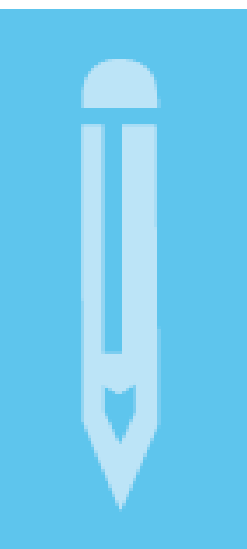

Enpresaren ekonomia

- BATXILERGOA
- LANBIDE HEZIKETA
- GOI MAILAKO HEZIKETA-ZIKLOAK

Azterketa

Kalifikazio eta zuzenketa irizpideak

Universidad
del País Vasco

Euskal Herriko
Unibertsitatea

NAZIOARTEKO
BIKAIN TASUN
CAMPUSA

CAMPUS DE
EXCELENCIA
INTERNACIONAL

Azterketa honek bi aukera ditu. Haietako bati erantzun behar diozu. Ez ahaztu azterketako orrialde bakoitzean kodea jartzea.

A AUKERA

A1. GALDERA: Gehienezko puntuazioa: 2 puntu.

Irakur ezazu testua, eta erantzun galderei:

LAUDO BATEK 1,8 MILIOI GEHIAGO ORDAINTZERA BEHARTZEN DU ALHONDIGAKO LANENGATIK

Bilboko Udalak 2013ko aurrekontu-proiektua aurkeztu berria du, eta jada lehen ustekabeari aurre egin behar izan dio. 1,8 milioi euro gehiago ordaindu beharko ditu Alhondigako lanengatik, —jada amaitutzat jotzen zuen kapitulua—, sozietate kudeatzailearen kapital-zabalkuntza baten bitartez. Hala ezartzen du laudo batek, lanen zuzendaritzaren eta kontratu nagusien esleipen-hartzailearen arteko bi urteko gatazkaren ondoren.

Azkenik, arbitrajera jo behar izan zen, eta prozesuaren ebazpenak nabarmen handitzen ditu 2013ko aurrekonturako aurreikuspenen ekarpena.

ABEEak (Aldi Baterako Enpresa Elkarte), igeltserotzako eta instalazioetako kontratuen eta akaberen arduradunak, erreklamazio bat aurkeztu zuen lanak amaitu zirenean, ulertzen baitzuen kitapenaren zenbatekoak ez zuela estaltzen egindako lana.

Nahiz eta berri txarra izan, autofinantzaketa-maila nabarmen handitzen ari da kiroletako jardueraren, operadoreen eta babesletzen diru-sarrerengatik.

Galdekizunak:

- a) Definitu eta komentatu letra lodiz nabarmendutako hitzen esanahia.
- b) Azaldu zer den efektu-deskontu bat eta zergatik den finantzaketa mota bat.

A2. GALDERA: Gehienezko puntuazioa: 2,5 puntu.

George Clooney-rekin lanean ari den laguntzaile batek kafeaz arduratu behar du. Eta Nespresso-ko bi makinatan inberti dezake. Lagundu iezaiozu, hau kontuan hartuta: haren nagusiak, aktoreak, inflaziorik gabe % 8ko errentagarritasuna atera nahi dio, eta urteko inflazio-tasa metatua % 4 da.

Lehen inbertsioa makina berri bat izango da; bigarrena, berriz, bigarren eskuko bat, modelo zaharrago batekoa eta, ondorioz, ekoizpen-ahalmen txikiagokoa.

1. inbertsioa: Urtero-urtero 65.000 kafe salduko lituzke, bakoitza euro batean, kostu finkoak 13.000 euro izanik eta kostu aldakorak 0,21 euro unitateko. Makina berria denez, amaieran haren hondar-balioa 9.000 euro izango da. Hasierako ordainketa 105.000 € izango da, eta inbertsioak 4 urteko iraupena izango du.

2. inbertsioa: Bigarren urtearen bukaeran, kafe-makina berria ez denez, iragazkiak aldatu behar dira, eta 7.000 €-ko kostua izango du. Urtero-urtero 43.000 kafe salduko lituzke, bakoitza euro batean, kostu finkoak 11.000 euro izanik eta

Universidad
del País Vasco

Euskal Herriko
Unibertsitatea

UNIBERTSITATERA SARTZEKO
PROBAK

2013ko UZTAILA

ENPRESAREN EKONOMIA

PRUEBAS DE ACCESO A LA
UNIVERSIDAD

JULIO 2013

ECONOMÍA DE LA EMPRESA

unitateko kostu aldakorrak 0,15 euro izanik. Makinak, bigarren eskukoa denez, ez du hondar-baliorik. Hasierako ordainketa 89.000 € izango da, eta inbertsioak 4 urteko iraupena izango du.

Kalkula ezazu:

1. Zer inbertsio aukeratu beharko luke balio eguneratu garbiaren (BEG) irizpidearen arabera? Arrazoitu erantzuna.
2. Eta inbertsio bakoitzaren berreskuratze-eparearen (Pay Back) irizpidea erabiliz, zein da egokiena? Arrazoitu erantzuna.
3. Bi irizpideetatik, zein da egokiena? Zergatik?

A3. GALDERA: Gehienezko puntuazioa: 2 puntu.

NATUR S.COOP.k esnekiak ekoizten ditu. Urtean 240.000 litro esne kontsumitzen ditu ekoizpenean. Esne-hornitzaileari urtean 12 eskaera egiten dizkio, eta 1.000 litroko segurtasun-stocka mantentzen du. Hornikuntza-epea 5 egunekoa izanik, kalkula itzazu kontzeptu hauek, eta adierazi emaitzaren esanahia:

- a) Eskaera-puntua.
- b) Stockaren batez besteko maila.
- c) Errotazio-indizea.
- d) Batez besteko biltegi-irratze-epea.
- e) Egin irudikapen grafikoa.
- f) Zer gertatuko da biltegiaren bigarren eskaera 7 egun atzeratzen bada? Egin irudikapen grafikoa.

A4. GALDERA: Gehienezko puntuazioa: 2 puntu

Elkarta enpresak automobilgintzako pieza bat ekoizten du. Enpresa horrek 12.000 unitate ekoizteko eta saltzeko ahalmena du. Horretarako, 200.000 euroko kostu finkoak ditu, eta unitate bakoitzeko kostu aldakorrak 40 € dira. Enpresak unitateko 60 €-an saltzen du bere produktua.

Erantzun galdera hauei:

- a) Zein da enpresa honen itopuntua (errentagarritasun-atalasea)? Zein da itopuntuaren esanahia? Egizu haren irudikapen grafikoa, eta adierazi zein diren galera-eremua eta irabazien eremua.
- b) Enpresak ekoizpenean izan dituen zenbait arazo direla eta, haren benetako ekoizpena ekoizpen potentzialaren % 80an gelditu da. Hori kontuan izanik, zein izan da enpresaren emaitza ekonomikoa?
- c) Hobekuntza teknologikoen ondorioz kostu aldakorrak % 10 murriztuko balira, zein izango litzateke itopuntu berria? Irudika ezazu grafikoki.

A5. GALDERA: Gehienezko puntuazioa: 1,5 puntu

Defini itzazu finantza-ratio hauek:

- Likidezia.
- Finantza-autonomia.
- Ibilgetua.

B AUKERA

B1. GALDERA: Gehienezko puntuazioa: 2 puntu.

HOI enpresak Portugaleko enpresa bati ate-sarrailak erosten dizkio, eta 14.000 unitate erosteagatik 26.600 € ordaindu ditu. Orain, sarrailak ekoiztea aztertzen ari da HOI enpresa, eta, 25.000 unitate ekoizteko, 22.525 €-ko kostu finkoak eta 9.500 €-ko kostu aldakorrek aurreikusi ditu.

Erantzun ezazu:

- Zein da ekoizpen minimoa HOI enpresak sarrailak ekoiztea erabaki dezan?
- Egin a) puntuaren adierazpen grafikoa.
- Enpresak 15.000 unitate behar izanez gero, zer da hobe: erostea ala ekoiztea?
- Enpresak 20.000 sarraila behar izanez gero, zein izan beharko luke erosketa-prezio maximoak erostea ekoiztea baino erabaki hobe izan dadin?

B2. GALDERA: Gehienezko puntuazioa: 2,5 puntu.

Donostiako bi liburutegitako datu hauek ditugu. Okendoko liburutegian, 2 liburuzain eta 4 liburuzain laguntzailek lan egiten dute (guztira, 6 langile), eta urtean 296 egun dago liburutegia zabalik. 2012an, guztira, 80.518 zerbitzu eskaini zituzten.

Alderdi Ederreko liburutegi nagusian, 5 liburuzain eta 5 liburuzain laguntzailek lan egiten dute (guztira, 10), eta urtean Okendoko liburutegia beste egun dago irekita. 2012an, 128.465 zerbitzu eskaini zituzten.

Erantzun ezazu:

- Zein da langileko eta eguneko produktibitatea bi liburutegietan?
- Egin ezazu bi liburutegien produktibitatearen konparazioa ehunekotan (%)
- Kontuan izanik Okendoko liburutegia urtean 2.464 ordu irekita dagoela eta Alderdi Ederrekoa 2.887 ordu, zenbat zerbitzu eskaini beharko luke Alderdi Ederreko liburutegiak biek langileko eta orduko produktibitate berdina izateko?

B3. GALDERA: Gehienezko puntuazioa: 4 puntu.

UNAMUNO SA aroztegian, ondarea, ekitaldiaren amaieran, elementu hauek osatzen dute:

• Enpresan duen eskudirua	2.600 €
• Bulegoan dauden altzariak	6.000 €
• Kapital Soziala	????
• Ogasun Publikoarekin duen zorra	70.000 €
• Bezeroei kobratzeko dituen letrak.....	22.880 €
• 18 hilabete barru BBVAri itzuli behar dion mailegua	84.000 €
• Biltokian dagoen zura	16.000 €
• Tailerrean dagoen makineria.	660.000 €
• Zura erosteagatik MADERAS CARPASARI zor diona.....	74.000 €
• Erreserbak	230.000 €
• Tailerra kokaturik dagoen pabiloia	347.300 €
• BBKko mailegua, 6 hilabete barru itzuli beharrekoa	6.000 €
• Zenbait lan egiteagatik kobratzeko dituen fakturak	3.120 €
• Lan egiteko erabiltzen duen kamioia.....	84.000 €
• Hartzekodun batzuekin onartuak dituen ordaintzeko letrak	11.000 €
• Bulegoan dituen ordenagailuak	2.700 €
• Gizarte Segurantzarekin duen zorra	2.000 €
• Ibilgetu materialaren amortizazio metatua	291.000 €
• BBVAko kontu korrontean duen dirua.....	23.400 €

Hau eskatzen da:

- Enpresaren balantzea ondare-masatan sailkatuta aurkeztea.
- Errotazio-fondoa edo maniobra-fondoa kalkulatzeko eta emaitza aztertzea.
- Enpresaren finantza-egoera aztertzea ratio hauek erabiliz:
 - Ibilgetua.
 - Zorpetze osoa.
 - Diruzaintza edo altxortegia.
 - Finantza-autonomia.
 - Likidezia.

B4. GALDERA: Gehienezko puntuazioa: 1,5 puntu.

Irakur ezazu testu hau, eta erantzun ondoren dauden galderei:

Merkataritza-arloko edozein enpresaren helburu nagusia ahalik eta gehien saltzea da; hala ere, planteamendu horrek **marketing**-estrategia eta -teknika egokiak behar ditu. Halaber, berebiziko garrantzia du marka bakoitzak **merkatu-segmentu** egokira zuzenduta egoteak. Horretarako, enpresak merkatu-azterketa edo ikerketa komertziala du ezinbesteko tresna.

Galderak:

- Azal ezazu azpimarratuta dauden hitzen esanahia.
- Azal itzazu marketing-mix-aren osagaiak edo politikak.

CRITERIOS DE CORRECCIÓN Y CALIFICACIÓN ZUZENTZEKO ETA KALIFIKATZEKO IRIZPIDEAK

ENPRESAREN EKONOMIA

Ikasleari ariketa bakoitzean bi aukera ematen zaizkio, A eta B. Bi aukerek 4 edo 5 galdera dituzte. Galderak balioesteko, Eusko Jaurlaritzaren otsailaren 3ko 23/2009 DEKRETUAN ekonomia- eta enpresa-gaiekin lotuta eta eskumen gisa azaltzen diren helburuak betetzen diren ala ez ebaluatuko dute zuzentzaileek.

A AUKERA

Bi aukeretan lehenak ekonomiako dibulgazio-testu bat du, komunikabide sozialetatik jasotakoa, eta edukia eta testuko termino tekniko batzuk ulertzea eskatzen da. Galderetan, termino batzuen esanahia aurkeztutako testuaren testuinguruan azaltzea eskatzen da, edo, bestela, testuari lotutako argudio ekonomikoren bat azaltzea. Galdera honek 2 puntu edo **2,5 puntu** balio du, gehienez, goiburuan adierazitakoaren arabera. Definizioak zuzenak izatea eta erabilitako argudio ekonomikoak koherenteak izatea balioetsiko da.

Lehen aukerak beste hiru galdera ditu; haietan, enpresa-ekonomian ezagutza izatea edo oinarritzko teknikak jakitea balioesten da. Galdera horiek gehienez **2,5 puntu** edo **2 puntuko** balorazioa dute, goiburuan adierazitakoaren arabera. Teknika egokiak menderatzea nahiz lortutako emaitzak zuzen interpretatzea balioetsiko da.

Azkenik, lehen aukeran baliteke galdera bat egotea ekonomia-terminoen ezagutza eta haien esanahia adierazteko gaitasuna ebaluatzeko. Galdera horrek **1,5 puntu** balio du, gehienez. Definizioak zuzenak izatea eta erabilitako argudio ekonomikoak koherenteak izatea balioetsiko da.

B AUKERA

Bigarren aukerak balantze-analisi bat du. Galdera honek **4 puntu** balio du, gehienez. Hauek balioetsiko dira: teknika egokiak menderatzea, emaitzen esanahi ekonomiko eta finantzarioa interpretatzea, eta, batez ere, lortutako informazioa oinarri hartuta enpresa-egoeraren diagnostikoa egitea eta, ratio sinpleen bidez, desorekak eta desdoitzeak gertatuko balira hautemateko gai izatea. Batez ere, ikaslea emaitzen esanahi ekonomikoa ulertzeko eta interpretatzeko gai izatea balioetsiko da. Akats aritmetikoen kasuan, lehenetsuna eman behar zaio ikaslearen arrazoibidearen ebaluazioari, eta ez zenbakizko emaitzaren zuzentasunari.

Bigarren aukerak beste bi galdera ditu; haietan, enpresa-ekonomian ezagutza izatea edo oinarritzko teknikak jakitea balioesten da. Galdera horiek gehienez **2,5 puntu** edo **2 puntuko** balorazioa dute, goiburuan adierazitakoaren arabera.

Azkenik, bigarren aukerako galdera batean, ekonomia-terminoak ezagutzea eta haien esanahia adierazteko gaitasuna ebaluatzen dira. Galdera horrek gehienez **1,5 puntuko** balorazioa du. Definizioak zuzenak izatea eta erabilitako argudio ekonomikoak koherenteak izatea balioetsiko da.

CRITERIOS DE CORRECCIÓN Y CALIFICACIÓN ZUZENTZEKO ETA KALIFIKATZEKO IRIZPIDEAK

Kalifikatzeko irizpide gisa, alderdi hauek hartu behar dira kontuan, besteak beste: gai honetarako ezarritako gaitasunak ikasleak eskuratuak izatea, enpresaren ekonomiako tekniken ezagutzari eta haiek aplikatzeko gaitasunari dagokionez; argudio ekonomikoak erabiltzea; ekonomia-terminoak jakitea; eta informazio ekonomiko-finantzarioa interpretatzen jakitea. Gaitasunen eskuratze-maila adierazi behar du kalifikazioak.

Oro har, galdera guztietarako, nahikoa izango da galdetzen zaionari bakarrik erantzutea ikasleak. Balorazio positiboa emango zaie haiei: argitasuna, laburtasuna, galderak zehaztasunez erantzutea, azalpena ordenatuta eta egituratuta ematea, erabiltzen den terminologia egokia izatea, prozedura eta baliabide grafikoak erabiltzea —eskemak, marrazkiak, grafikoak, eta abar—, eta galderei arrazoituta erantzutea.

Probetan gehienez 10 puntu lor daitezke; beraz, 0 eta 10 puntu bitarteko puntuazioa lortu ahal izango du ikasleak. Galderetan lortutako kalifikazioen batura izango da probaren azken kalifikazioa. Galdera bakoitzak bi atal edo gehiago izan ditzake; atal bakoitzaren gehienezko puntuazioa bakoitzaren goiburuan adierazten da.

Proba hauetan, ikasleak erakutsi behar du adimen-heldutasuna duela, enpresen oinarrizko arazo ekonomikoak identifikatzeko eta haiei buruz iritzia emateko abilezia duela eta garrantzi sozialeko fenomenoen analisisian matematika-tresnak aplikatzen dakiela. Halaber, ematen zaion informazioa hautatzeko eta interpretatzeko gai izan behar du, enpresen jarduera ekonomikoaren ondorioz sortzen diren arazoak irizpide ekonomikoen arabera analizatzen eta balioztatzen dituela egiaztatzeko.